

reč kmetovalec sam iz lanú predivo napravlja, bode le toliko lanú ali pa konopelj vsejal, kolikor si jih upa s svojo družino zimski čas izdelati; ako mu je pa priložnost dana, surov pridelek koj z njive prodati, bode gotovo dvakrat ali še večkrat toliko prostora obsejal in zdaj vse bolje obdelal, kakor poprej, saj se po lepšem pridelku cena ravna.

Le po tej poti je mogoče domači potrebi zadostovati, vrh tega pa, kar se od več pridelka, na prodaj dati, to je, kupčiji pot odpreti.

Ce hočemo toraj predivstvo naše dežele povzdigniti v smislu potrebe in napredka, moramo ravnati tako, kakor smo ravnokar priporočali, po dveh pogojih. Kar se prvega tiče, moramo pred vsem pozvedeti napake in pogoške, ki so krivi, da naš lan in konoplja nista tako dobra, kakor bi morala biti, kajti le po spoznanji napák prične se zboljšanje; zatega del naj mi bode dovoljeno poglobitve pomanjkljivosti v kratkem omeniti. *) O drugem pogoju samem za-se govoriti, skoro ni potrebno, ker se dá v posamesne točke prvega vse vplesti, kar je treba.

Da se pri nas na Kranjskem lan dobro sponaša, ni dvombe, saj bi ga bili sicer že zdavno opustili; vendar se pridelek večkrat pokazi, al tega pokazka ni kmetovalec kriv, če ga slana, suša itd. vzame. Proti temu ni pomoči. Največkrat je pa slabega pridelka kmetovalec sam kriv, ako se pregreši ali 1) v semenu ali pa 2) v sledečem obdelovanji. Tù se pa lahko pomaga. (Dal. prih.)

Gospodarske novice.

* Kakošne letine se je nadjati? Na Kranjskem in menda sploh po Slovenskem se je nadjati obilne žetve, sadja pa manj; tako se sliši tudi iz Hrvaškega in sploh iz družih dežel avstrijskih; v nekterih krajih Ogerske pa se bojé prav zelo slabe letine; spomladanski mraz je na mnogih krajih vinograde in sadje pa tudi drugo setev, zlasti peso, poškodoval; vendar mislimo, da je tak strah pretiran. V Banatu, kakor „Ill. landw. Ztg.“ piše, je z žitom prav slabo; pšenico, ker je meseca suša zelo pozebla, morali so večidel preorati. Tudi iz Nemčije se slišijo precej vesele novice, le v izhodnjih krajih Pruskega je slaba. Iz Francoskega so glasovi tako in tako; v krajih med večimi rekami tožijo, da je meseca decembra in svečana vlaga škodovala setvi vzlasti rži; bolji so glasovi iz više ležečih strani, kjer pšenica in rž dobro stojite. Posebno so z letino Angleži zadovoljni, kjer je mehka zima setvi tako dobro storila, da se nadjajo preobilne žetve. Tudi iz Amerike so novice dobre.

* Zoper pasjo steklino svetuje francoski živinozdravnik Bourrel v knjižici „De rage; moyen de l'éviter“ gotovo pomoč, kakor pravi. In kaj neki je to? Modri mož pravi, ker za pasjo steklino nikakoršnega zdravila ne vemo, treba, da se psom sprednji zobje, s katerimi popadajo, popilijo tako, da ne morejo ž njimi vgristi človeka. — Čuden svèt! Mi bi vedeli še boljšega, ker ne vemo, odkodi bi toliko živinozdravnikov vzeli, da bi psom pilili zobé — in ta pomoč bila bi gotova: pobiti vse pse, mačke, volkove in lisice, ker vsa ta živina napravlja v sebi steklino!

Národne stvari.

S kom naj se pogodimo?

O tem, ko se klici po ravnopravnosti narodni v vseh slovanskih deželah čedalje glasneje čujejo,

*) Glej tudi dr. Orlov sestavek v 19. listu „Novic“.

sliši se od mnogih strani beseda: „sprave, sprave nam je treba!“ Pod gori navedenim naslovom v dunajskem časniku „Zukunft“, ki pogumno brani pravice slovanske, beremo sestavek, iz katerega povzamemo skozi in skozi resnične besede.

Omenjeni list pred vsem povdarja, naj vlada od časnikov, ktere ona s svojim denarjem podpira ali vzdržava, zapodí pisarje, ki nimajo nobenega političnega značaja, nobenega prepričanja; ki so danes hlapci temu gospodarju, jutri drugemu, in vsacemu, kdor jih plača, — ki so enaki kozlom brez pastirja, ki se po svetu klatijo, lažejo, natolcujejo, psujejo vse, kar je temu ali unemu narodu draga ali sveta reč. Dokler taki razbojniki po časnikih razsajajo in svet vznemirjajo, kako je mogoče, da se porazumejo narodi? —

Po vsem tem piše „Zukunft“ dalje tako:

„Narodi naši (takraj Litave) nikakor niso nasprotniki spravi in pogodbi taki, ktera jim dá to, kar jim po naravni in postavni pravici gré, in po kateri jim je mogoče, da čedalje bolj morejo razvijati narodno svoje življenje brez sile družim narodom. Mnogokrat so že pokazali, da želijo miru in pokoja; al zmirom in zmirom se jim srpo nasproti stopa tako, da bi jih moralo sram biti, vdati se taki spravi, ki jim vzame življenje in jih v grob položi. Narodi so se zbudili; oni se zavedajo svojih pravic, in jih hočejo tudi uživati. Zato sprava in pogodba ni mogoča, dokler nimajo svojih pravic.“

Prvo vprašanje je pa vendar: s kom naj se pogodijo ali spravijo Slovani avstrijski? — „Z nami, Nemci!“ se glasi odgovor.

Kdo pa so ti „nemški Avstrijanci“?

Ali so to gornji in doljni Estrajharji, ali so Salcburčani in Tirolci? — S temi nimamo nikakoršnega razpora; zato se nimamo ž njimi o ničemur pogajati; saj v prijaznosti ž njimi živimo. Če so pravični do nas in nam privoščijo pravice tako, kakor jih uživajo sami, potem med nami in njimi ni nobenega prepira; dobri prijatelji smo.

Al so oni Nemci večina nemškega Štajarja in Koroškega? Dobro! Naj štajarskim in koroškim Slovencem vse pravice, ki jim jih državne temeljne postave zagotavljajo na papirju, privoščijo in dadó tudi v resnici, v djanskem življenji — in štajarski in koroški Nemec ne bode imel boljšega in mirnejšega sosedu nego je Slovenec.

Ali so oni Nemci, ki bivajo na Pemske? —

Če so, naj popustijo predrznost, da hočejo slovane Čehe gospodovati; naj jim pusté, kar je njihovega, da morejo duševno in materialno napredovati; naj se odpovedó krivični volilni postavi, ktera 15.000 nemškim Rudogorjancem iste pravice daje kakor 90.000 Čehom v najrodovitnejših ravninah; naj so pravični vsacemu in v vsem, in zadovoljni bomo z vsem, kar dežela sklene in zahteva.

Z vsemi temi Nemci bomo prav dobro in mirno izhajali, kajti oni ne bi hoteli in zahtevali nič krivičnega, in mi nočemo nič družega, kakor iste postave in iste pravice, ktere oni imajo. —

Al kratko nemalo in nikoli se ne bomo sprijaznili s takimi ljudmi, ki se za „zastopnike nemškega naroda“ v Avstriji napihujejo in ki so tako predrzni, da hočejo predpravice imeti pred drugimi in gospodovati vse druge, češ, da so jim Slovani podložni še zdaj, ko je solnce ustave in svobode tudi zasijalo pred naš prag, in da bi z nami delali tako, kakor takrat, ko je absolutizem tlačil Avstrijo. Nikoli se ne bomo porazumeli s takimi ljudmi, kteri so se iz vseh krajev svetá pritepli v Avstrijo, da tù od zdravega muzga njenih narodov živijo zaničevaje njih jezik, vero; ali kar je sicer narodu